

Regelverk og rammer for prosjektet

Det er en rekke faste regler og rammer som prosjektet må forholde seg til. Når det gjelder arbeidet med sprengning av adkomsttunneler og fjellhaller som skal skje i perioden 2020-2024, er en rekke krav også strengere enn det som er beskrevet i det gjeldende regelverket. Dette dokumentet inneholder en oversikt over noen viktige rammer og regler som gjelder for arbeidet som skal skje de neste årene.

Før vi sier noe om rammene som er beskrevet gjennom lover og forskrifter, vil vi si litt om kravene som er ekstra spesifikke eller ekstra skjerpet i dette prosjektet, og gjelder for entreprenøren som skal sprengne ut adkomsttunneler og fjellhaller de første fire årene av prosjektet. Oversikten her er ikke uttømmende, men gir innsikt i noe av det som er mest merkbart for omgivelsene.

Arbeid i dagsoner (over bakken)

- Arbeidstider: I dagsoner (utenfor tunnel og inntil 50 meter inn i tunnelen) skal arbeid kun skje mandag til fredag klokken 07.00-19.00, og lørdager og dagen før en helligdag mellom kl. 08.00 og 16.00. Annen transport enn massetransport kan også skje i tidsrommet 19.00-07.00 så lenge det ikke forstyrrer naboer og andre, og er innenfor støykravene. Arbeid i dagsoner på søndag og helligdag må godkjennes.
- Husebyjordet: Ingen sprengning i Huseby skoles åpningstid fram til tunnelen er ca. 150-200 meter inn i fjellet av hensyn til sikkerhet, samt skolens undervisning og barnas skolevei.

Arbeid under bakken

- Sprengning under bakken skal kun skje mellom 07.00 og 23.00 på hverdager. Lørdag og dagen før helligdag skal sprengning kun skje mellom klokken 08.00 og 16.00. Søndager og helligdager er sprengning ikke tillatt. Andre arbeider under bakken kan gjøres dersom de ikke forstyrrer naboer og andre, eller overskrider grenseverdier.
- Ingen sprengning og boring i tidsrommet 12.00-14.00 på hverdager mens barna i Huseby barnehage sover, i perioden hvor man er nærmest barnehagen.
- På eksamensdager for skoler i FO-bygget er det ikke tillatt å bore eller sprengne mellom klokken 08.00 og 16.00 for tunneler og fjellhaller nærmere enn 150 meter.

Anleggsveier og transport

- Maskiner og kjøretøy som brukes i dagen skal ha ryggealarm med såkalt white noise. Det er lyd som varsler personer som er nær kjøretøyet, men som ikke bærer langt og er til plage for omgivelsene.
- Entreprenøren skal sørge for nødvendige tiltak for sikker inn- og utkjøring til anleggsområdet. Ved Husebyjordet lages en planfri undergang for syklister og gående, slik at det ikke blir kryssende anleggstrafikk på gangveien.
- Massetransport fra Sollerud skal skje ved utkjøring østover på Frantzebråtveien og Drammensveien i retning Vækerø.

- Sykkelvei langs E18 (ved Sollerudstranda): Det er ikke tillatt med massetransport i tidsrommene 07.00-09.00 og 15.30-18.00 på hverdager mellom 1. april og 31. oktober av hensyn til syklistene. Det vil være skilt med blinkende lys og trafikkvakter til stede i tidsrom med massetransport.
- Transport ved Huseby barnehage i FO-bygget: Kjøretøy med tillatt totalvekt over 3,5 tonn skal ikke kjøres i området ved barnehagen på hverdager i tidsrommet 07.00-09.00 og 15.00-17.00, av hensyn til levering og henting i barnehagen.
- Ved Husebybakken skipark skal alle kjøretøy bruke utkjøring via Ullernchausséen og Smedstadkrysset. Det er ikke tillatt med unødvendig stans av kjøretøy i Ullernchausséen.
- Når luftetårnet i Husebyskogen skal etableres, skal man tilstrebe å minimere behovet for transport på stiene gjennom skogen. Oslo kommune må godkjenne felling av trær.

Hvem har ansvaret?

Prosjektbestilling og budsjett

Byrådet i Oslo, ved byrådsavdeling for miljø- og samferdsel, har bestilt prosjektet og godkjenner budsjetter.

Godkjenning av rammesøknad og igangsettelsestillatelse

Det er Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune som behandler og godkjenner søknad om oppstart av prosjektet, og som har ansvar for å involvere andre etater, f.eks. Helseetaten når det gjelder støy eller Bymiljøetaten i trafikkspørsmål.

Byggherrerollen

Vann- og avløpsetaten er byggherre for utbyggingen og ansvarlig for alle søknader, informasjon til berørte og kontrakter med entreprenører i prosjektet.

Søknader om dispensasjoner knyttet til luft og støy

Det er Helseetaten i Oslo kommune som er koordinerende myndighet når det gjelder behandling av søknader om nødvendige dispensasjoner og forhåndsgodkjenninger etter støyforskriften. Kommunelegefunksjonen er i Oslo delegert til bydelsoverlegen i hver bydel.

Friområder og samferdsel

Det er Bymiljøetaten som er myndighet og som skal involveres i spørsmål som gjelder trafiksikkerhet, gang- og sykkelforbindelser, veier og friområder.

Søknader om utslipp av vann

Det er Fylkesmannen i Oslo og Viken som behandler søknader om utslipp av vann i anleggs- og driftsfase. Det vil si at det er Fylkesmannen som blant annet godkjenner utslipp av vann som ikke skal brukes som drikkevann fra vannbehandlingsanlegget, til fjord eller vassdrag. Når det gjelder slipp av vann inn på andre eksisterende nett, er det Vann- og avløpsetaten som gir tillatelse for Oslos vannnett, og VEAS som gir tillatelse for VEAS sitt nett (overløpsledning til sjø i Lysakerfjorden).

Klagebehandling

Vann- og avløpsetaten behandler klager og henvendelser om prosjektet fortløpende. Bydelsoverlegene kan behandle klager knyttet til helse. Saker kan også løstes til Fylkesmannen som klagebehandlingsinstans. Departementene kommer først inn i saksbehandlingen hvis

Fylkesmannens saksbehandling av en klage ikke fører frem, eller hvis denne påklages. Etter som flere lovverk er aktuelle, kan også ulike departement bli involvert. Plansaker går f.eks. under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, mens forurensningsloven (herunder støy og luftkvalitet) sorterer under Klima- og miljødepartementet. Krav til drikkevann forvaltes av Helse- og omsorgsdepartementet.

Lover og regelverk

Prosjektet Ny vannforsyning Oslo må overholde en rekke lover og regelverk. Nedenfor har vi samlet litt informasjon om noen av de mest aktuelle lovene og regelverkene når det gjelder temaene støy, luft og trafikk. I tillegg nevner vi en rekke relevante retningslinjer og veiledninger. Disse er ikke juridisk bindende, med mindre de er henvist til i reguleringsbestemmelsene. Øvrige veiledere og retningslinjer gir føringer som det forventes at man praktiserer når annet ikke er avtalt.

Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter

Plan- og bygningsloven stiller krav til prosess for utarbeidelse av og innhold i reguleringsplanen. Reguleringsplanen for Ny vannforsyning i Oslo kommune ble vedtatt 13.11.2019. Så lenge byggesøknader er innenfor reguleringsplanens bestemmelser, så vil det gis tillatelse til gjennomføring. Reguleringsbestemmelsene stiller imidlertid en rekke krav til dokumentasjon som skal følge søknad om rammetillatelse.

Reguleringsbestemmelser med tilhørende miljøoppfølgingsprogram

Reguleringsplanbestemmelsene stiller krav om hva en søknad om rammetillatelse og igangsettingstillatelse skal inneholde. Tillatelsene omfatter blant annet plan for anleggs- og riggområder, kjøremønster for anleggstrafikk, trafiksikkerhetstiltak og plan for håndtering av støy, vibrasjoner, luftforurensning og forurensning av grunn, med beskrivelse av avbøtende tiltak. Disse må være på plass før prosjekter får igangsettelsestillatelse. Her er en beskrivelse av noen av de viktigste kravene for støy, strukturlyd og vibrasjoner, og en oversikt over relevant lovverk og andre retningslinjer.

Støy gjennom luft

Statlig retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442) er juridisk bindende for prosjektet, og her er det «øvrig industri» (se tabell 3) som skal legges til grunn sammen med Miljødirektoratets veileder til retningslinje T-1442 (veileder M-128, kapittel 4 og 9.9, for tiltak for begrensning av støy). Årsaken til at prosjektet har strengere støykrav enn det som er vanlig, er at prosjektet skal pågå over lang tid. For natt skal grenseverdier i Oslo kommunes støyforskrift benyttes. For arbeid som skal skje i kommuner utenfor Oslo kan andre støykrav gjelde.

Det er krav om at Vann- og avløpsetaten, om nødvendig, skal søke og få godkjent dispensasjon for arbeider som kan overskride grenseverdiene. Dette vil være tilfellet for de første månedene mens arbeidene forgår i dagen.

Strukturlyd

For innendørs strukturlyd fra arbeid i tunnel gjelder innendørs grenseverdier beskrevet i Statlig

retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442). For tunnelanlegg skal tydelig borelyd og piggelyd gi en skjerping av grensene med 5 dB.

Vibrasjoner

For vibrasjoner og påvirkning fra anleggsvirksomhet på boligbygninger og andre vibrasjonsfølsomme bygninger skal maksimale rammer i Grenseverdier for vibrasjoner (fra NS8141 utgave 2 og utgave 3 fra 2014) legges til grunn. Grenseverdiene er satt for å unngå skader på bygninger.

Kort forklart: For en avstand på 5-30 meter fra sprengningsstedet er det en vibrasjonsgrense (vertikal svinghastighet) på mellom 20 og 50 millimeter per sekund, avhengig av en bygnings fundamentering og grunnforhold. Over 30 meter fra sprengningsstedet er vibrasjonsgrensen mellom 15 og 50 millimeter per sekund avhengig av fundamentering og grunnforhold.

I prosjektet er kravene ytterligere skjerpet på Huseby. Her er maksimalt tillatt vibrasjonsnivå 25 millimeter per sekund på grunn av prosjektets varighet. Hvis forholdene tilsier det, skal man vurdere enda lavere vibrasjon som grense.

Forurensingsloven med tilhørende forskrifter

Det er Forurensingsloven med tilhørende forskrifter som gir regler for å verne det ytre miljø mot forurensning, samt sikre en forsvarlig miljøkvalitet, slik at forurensninger ikke fører til helseskade eller går ut over trivselen. Det finnes en rekke forskrifter og retningslinjer som er relevante her.

Statlig retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442) og Oslo kommunes støyforskrift er tatt inn i planbestemmelsene. I tillegg gir retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520) statlige forventninger uten at disse er juridisk bindende. Det er altså en forventning om at grenseverdiene i skal overholdes.

Retningslinjene for luftkvalitet skal blant annet bidra til å ivareta hensynet til menneskers helse og trivsel gjennom å gi anbefalinger for når og hvordan man skal ta hensyn til lokal luftforurensning, ved planlegging av virksomhet eller bebyggelse. Det er satt krav til at entreprenøren som skal arbeide med adkomsttunneler og utdriving av fjellhaller de første fire årene skal følge opp og måle luftkvalitet i anleggsfasen. Luftkvaliteten kontrolleres også av Vann- og avløpsetaten. Entreprenøren skal også sørge for støvdempende tiltak som vanning, samt salting og behandling av anleggsveier med bindemiddel, der det eventuelt ikke asfalteres. Støv fra boring skal samles i et tett system og leveres til godkjent deponi. Entreprenøren skal også bruke biodiesel, og sikre at drivstoff-fylling skjer på en sikker måte.

Folkehelseloven og forskrift om miljørettet helsevern

Folkehelseloven skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse. Konsekvenser for miljø og samfunn hjemlet i Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrift om konsekvensutredning.

Ifølge Forskrift om miljørettet helsevern, som er gitt i medhold av Folkehelseloven, skal virksomheter og eiendommer planlegges, drives og avvikles, slik at det tilstrebes lavest mulig støynivå. Støy og vibrasjoner skal ikke medføre helsemessig ulempe eller overskride helsemessig

forsvarlig nivå. Forurensning i form av utslipp til luft, grunn eller vann skal ikke medføre fare for helseskade eller helsemessig ulempe.

Offentligloven

Offentligloven inneholder bestemmelser om retten til å få se (innsyn) i dokumenter i offentlig forvaltning. Hovedregelen er at alle kan kreve innsyn i saksdokumenter, journaler og andre lignende registre. Loven inneholder også bestemmelser om hva som regnes som dokument og når et dokument blir offentlig. Loven har bestemmelser om unntak fra retten til innsyn. For Ny vannforsyning Oslo gis det ikke innsyn i anlegg under bakken fordi dette er regnet som samfunnskritisk infrastruktur, og er regnet som skjermingsverdig informasjon i tråd med Sikkerhetsloven.

Arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter

Det er flere forskrifter som gir føringer for arbeidsmiljøet, som også har betydning for nærmiljøet rundt. Forskriftene er gitt i medhold av Arbeidsmiljøloven. Her er det særlig relevant å trekke fram Tiltak mot luftforurensning (§ 27-9.) i Forskrift om utførelse av arbeid, Arbeidsplassforskriftens paragraf 2-14. om Klima, ventilasjon, luftkvalitet og kapittel 5 i Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, som handler om grenseverdier og tiltaksverdier for forurensninger i arbeidsatmosfære vil også bidra til at kvaliteten på den luften som kommer ut av tunnelene ikke medfører helsefare for de som ferdes i nærområdene.

Vegtrafikkloven

Vegtrafikkloven gjelder all trafikk og ferdsel på vei eller på område som har alminnelig trafikk med motorvogn. Det er Politiet som er gitt myndighet til å regulere trafikken. Forskrift om kjørende og gående trafikk (trafikkreglene) gir regler for ferdsel for alle trafikantgrupper på områder åpent for alminnelig trafikk. Statens vegvesens Håndbok N301 - Arbeid på og ved veg beskriver krav og retningslinjer til varsling og sikring. Veileder for arbeidsvarsling i Oslo skal brukes av byggherrer, tiltakshavere og entreprenører som skal utføre arbeid på eller ved kommunal vei i Oslo. I Oslo er det Bymiljøetaten som har veimyndighet på kommunale veier.